

Ἀπὸ τὴν μίνησιν τῶν Ἰδεῶν

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΩΤΕΡΑΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

Τοῦ κ. DUGLAS N. KNIGHT

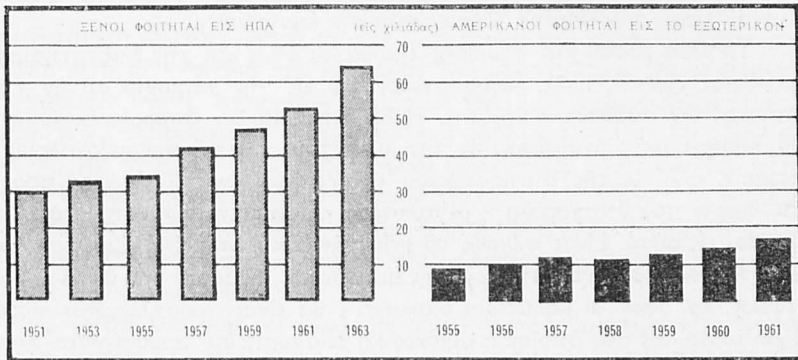
Προέδρου τοῦ Πανεπιστημίου Ντιούκ Η.Π.Α.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις, εἰς ὅλα τῆς τὰ ἐπίπεδα—τὸ τοπικόν, τὸ πολιτικόν καὶ τὸ ὁμοσπουδιακόν—διατηρεῖ ἕνα σημαντικόν καὶ πολὺπλοκόν ρόλον εἰς τὸ θέμα τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως. Ἡ σχέσις γίνεται πολὺπλοκος ἐξ αἰτίας δύο δεδομένων: Πρῶτον, τῆς μεγάλης ποικιλίας εἰς τὸν χαρακτήρα καθὼς καὶ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν πέραν τῆς μέσης παιδείας ἀμερικανικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ δεύτερον, τῆς ἐξ ἴσου μεγάλης ποικιλίας τῶν τρόπων, διὰ τῶν ὁποίων τὸ κράτος κατορθώνει νὰ ἐκδηλώσῃ τὸ ἐνδιαφέρον του εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ πράγματα. Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις ποὺ παρέχεται ἀπὸ τὰ «ἐπίπεδα» αὐτὰ τῆς Κυβερνήσεως, φαίνεται ὅτι θὰ εἶναι ἀκόμη μεγαλυτέρα κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη, αἱ δύο αὐταὶ περιπλοκαὶ θὰ γίνωνται μᾶλλον σοβαρώτεροι μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.

Ἐχει ἤδη διατυπωθῆ τὸ ἐρώτημα: Εἶναι δυνατόν διὰ τὸ κράτος γενικῶς νὰ ἐκδηλώσῃ τεράστιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν οἰκονομικὴν σταθερότητα τῶν ἰδρυμάτων, τόσον τῶν δημοσίων ὅσον καὶ τῶν ιδιωτικῶν, χωρὶς νὰ κάμῃ καμμίαν ἐνέργειαν πρὸς ἐπηρεασμὸν τῶν ἐκπαιδευτικῶν των προγραμμάτων καὶ τῆς ἀκαδημαϊκῆς των αὐτοτελείας; Ὑπάρχουν ἱκανὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα περὶ τοῦ ὅτι ἡ αὐτοτέλεια αὕτη ἔχει διατηρηθῆ.

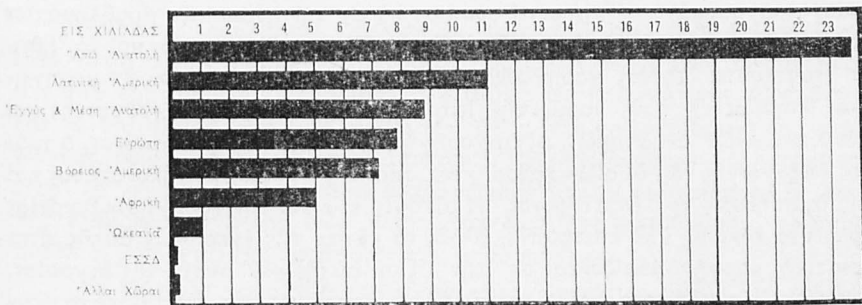
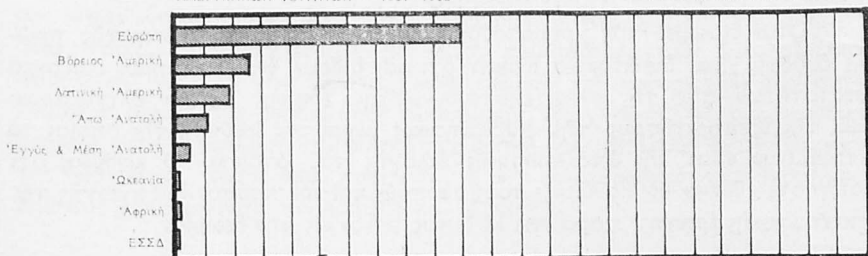
Προγράμματα βάσει τῶν ὁποίων παρέχεται οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις ὑπὸ τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν, ἐξυπηρετοῦν κατὰ χιλίους δύο διαφορετικοὺς τρόπους εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ ζωογόνησιν τῆς ἀκαδημαϊκῆς ζωῆς. Τέσσαρα δὲ κύρια εἶδη προγραμμάτων ἀντιπροσωπεύουν τὸν μεγάλον ὄγκον τῆς ἐνισχύσεως αὐτῆς: Διὰ συμβάσεων ἀνάθεσις ἐρευνητικῶν ἐργασιῶν διὰ λογαριασμὸν ὁμοσπονδιακῶν ὑπηρεσιῶν εἰς κολλέγια καὶ πανεπιστήμια· ἐπιδόσεις ὑπὸ μορφῆν δωρεᾶς μᾶλλον παρὰ συμβάσεως, μεμονωμένων ἐρευνητῶν μικρῶν ομάδων, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἔχει ἐπιλεγθῆ κατὰ κανόνα ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐρευνητῶν παρὰ ὑπὸ οἰουδήποτε ὁμοσπονδιακοῦ γραφείου· βοήθεια διὰ τὴν ἀνέγερσιν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, σχετικῶν μὲ καθωρισμένους κλάδους τῆς ἐκπαιδεύσεως, εἰς τοὺς ὁποίους πα-

ΑΝΤΑΛΑΓΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΠΡΟΕΛΘΟΥΣΑΣ ΞΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ — 1962-1963

ΣΥΝΟΛΟΝ ΞΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΕΙΣ ΗΠΑ: 64.709

ΤΟΠΟΣ ΜΕΤΑΒΑΣΕΩΣ
ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ — 1961-1962ΣΥΝΟΛΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ: 16.072

ρουσιάζεται περιορισμός· και τελικώς, βοήθεια δι' εκπαιδευτικά προγράμματα κρινόμενα ως έχοντα εθνική σημασία, αλλά μη έχοντα άπ' ευθείας σχέσηιν με έν συγκεκριμένον δημοσπονδιακόν γραφείον.

Πολλὰ έκ τών προαναφερθεισών μεγάλων συμβάσεων έχουν σχέσηιν με θέματα άμύνης. Συγκεντρώνονται εις ένα σχετικώς περιορισμένον αριθμόν μεγάλων πανεπιστημίων και τεχνικών ιδρυμάτων και περιλαμβάνουν σημαντικά ποσά διὰ μελέτας, αί όποια διατηρούν ίδιον χαρακτήρα και τήν έπιστημονικήν των άνεξαρτησίαν. Αί μελέται αύται είναι διερευνητικού χαρακτήρος, είναι

τρόπον τινά προσηλωμένοι και άφιερωμένοι εις «τὰ πρόσω» τῆς έπιστήμης και έξ αίτίας τῆς έκτάσεώς των, πολλοί έξ αὐτῶν θά καθίσταντο άπραγματοποιήτοι χωρίς τήν άμεσον Όμοσπονδιακήν ένίσχυσιν.

Τό θέμα τόσον τῆς άτομικής έλευθερίας ὅσον και τῆς άνεξαρτησίας τῶν ίδρυμάτων γίνεται, ίσως, περισσότερο ὄξυ εις τήν περιοχήν αὐτήν τῆς έκτεταμένης διά συμβάσεων έρεύνης. Ἡ δέ δυσκολία δέν άπορρέει έκ τυχόν άμέσου κυβερνητικῆς άναμίξεως εις τήν ὑπό τοῦ πανεπιστημίου άκολουθητέαν γραμμήν, άλλ' έκ τῆς άναποφεύκτου άναπτύξεως ένός ίδρύματος πρὸς τήν κατεύθυνσιν πού ὑπαγορεύει ἡ μεγαλυτέρα οικονομική ένίσχυσιν, ἡ ὁποία χορηγεῖται εις αὐτό. Εἶναι πιθανόν νά μείνῃ άνεξερεύνητον ένα θέμα πού θά περιέχη τόσον τὰ στοιχεῖα τῆς μεγάλης έμπνεύσεως, ὅσον και τοῦ ὑψηλοῦ βαθμοῦ σκέψεως, έφ' ὅσον αἱ καλύτεραι διανοήσεις θά εἶναι προσηλωμένοι πρὸς ένα άλλον τομέα, εις τόν ὁποῖον ἡ οικονομική ένίσχυσιν θά προσφέρεται εύχερῶς.

Κατά τρόπον πράγματι ένδιαφέροντα, ἡ δευτέρα μεγάλη ὁμάς κυβερνητικῶν προγραμμάτων έξυπηρετεῖ οὐσιαστικά εις τήν λύσιν τῶν προβλημάτων πού γεννᾶ ἡ πρώτη έξ αὐτῶν. Τό Έθνικόν Ίδρυμα Έπιστημῶν και τὰ Έθνικά Ίνστιτούτα Ύγείας χορηγοῦν πολλὰς χιλιάδας μεμονωμένων έπιχορηγήσεων έτησίως εις τούς τομεις τῆς Ίατρικῆς, τῆς Βιολογίας, τῆς Φυσικῆς και τῶν Κοινωνικῶν Έπιστημῶν. Αἱ έπιχορηγήσεις αὐταί ένισχύουν έρεῦνας, ὁ τρόπος διεξαγωγῆς τῶν ὁποίων καθορίζεται ὑπό τῆς προσωπικῆς ικανότητος και τῆς διανοήσεως τοῦ έπιστήμονος. Ἡ αίτησίς του διά τήν χορήγησιν βοήθειας πρέπει νά έγκριθῇ ὑπό έπιτροπῆς, άλλὰ τὰ μέτρα τῆς έγκρίσεως αὐτῆς εἶναι ποιοτικῆς μορφῆς· βασίζονται εις τήν άξίαν αὐτῆς καθ' αὐτῆς τῆς εργασίας, παρά εις οἰουσδήποτε ὑπολογισμούς, ὅσον άφορᾷ εις τήν σκοπιμότητα, τήν ὁποίαν θά ἦτο δυνατόν νά έξυπηρετήσῃ.

Όταν θέσωμεν τὰς χρηματοδοτήσεις αὐτάς πλησίον εκείνων τῆς πρώτης ὁμάδος, εἶναι δυνατόν νά ἴδωμεν ὅτι μάς δίδουν ένα ὀλόκληρον ὀρίζοντα δυνατοτήτων—άπό τῆς πλέον «κατευθυνομένης» έρεύνης εις τήν ὀλιγότερον· άπό τῆς έξυπηρετήσεως τῆς Κυβερνήσεως μέχρι τῆς έρεύνης, τῆς ὁποίας τὸ άντικείμενον εἶναι τῆς άποκλειστικῆς έκλογῆς τοῦ άτομου. Ὁ κίνδυνος ὅτι οἰαδήποτε «θέσις» θά καθώριζε τούς σκοπούς και τόν τρόπον διεξαγωγῆς τῆς έπιστημονικῆς έρεύνης, παραμένει κίνδυνος μόνον εις τήν θεωρίαν.

Αἱ έγκαταστάσεις

Ἡ τρίτη μεγάλη ὁμάς προγραμμάτων άφορᾷ εις τὰς έγκαταστάσεις. Κατά κύριον λόγον, διά τῶν προγραμμάτων αὐτῶν χορηγοῦνται μάλλον δάνεια, παρά δωρεά. Ἀπό τοῦ 1950 ἡ Ύπηρεσία Χρηματοδοτήσεως Στεγασεως και Κατοικίας έχει χορηγήσει δάνεια πλέον τῶν 2 δισεκατομμυρίων δολλαρίων εις κολλέγια και πανεπιστήμια, διά τήν άνέγερσιν οἰκοτροφείων και έστιατορίων. Πολλά ίδρύματα, τὰ ὁποία δι' οἰονδήποτε άλλον λόγον εἶναι έντελῶς άνεξάρτητα άπό τήν Κυβέρνησιν, έχουν ὠφελθῆ άπό τὸ πρόγραμμα αὐτό

πού θα καταστήσει δυνατή, μέχρι τοῦ 1970, τὴν φοίτησιν εἰς πανεπιστημιακὰ κολλέγια πλέον τῶν 6 ἑκατομμυρίων σπουδαστῶν.

Μία τελευταία ὁμὰς προγραμμάτων ὁμοσπονδιακῆς ἐνισχύσεως πού ἔχουν θεσπισθῆ τὸ 1958, ἀφορᾷ εἰς τομεῖς, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ κατὰ τὴν κρίσιν πολλῶν εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ ἔθνους, λόγω τῆς φύσεώς των, δὲν τυγχάνουν ἰκανῆς ἐνισχύσεως ἐκ μέρους τῶν μεμονωμένων ἰδρυμάτων. Ἡ ἀνάγκη, π.χ. περισσοτέρων διδασκάλων καὶ καθηγητῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως, ἢ ἀνάγκη τῆς προηγμένης μελέτης πολλῶν σημαντικῶν γλωσσῶν πού χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ περιορισμένον ἀριθμὸν ἀνθρώπων, ἢ ἀνάγκη νὰ ἐνθαρρυνθοῦν αἱ μεταπτυχιακαὶ σπουδαὶ εἰς ἕνα ἀριθμὸν κρίσιμων τομέων, ὅλα αὐτὰ εἶναι μεταξὺ τῶν σημαντικῶν πτυχῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως, πού ἐνισχύεται ἀπὸ τὴν πρόσφατον νομοθεσίαν.

Εἰς τὸ σύνολόν των, οἱ τέσσαρες αὐτοὶ τρόποι κυβερνητικῆς δραστηριότητος ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν κολλεγίων καὶ πανεπιστημίων, παρουσιάζουν δύο κύρια χαρακτηριστικά.

Πρῶτον, καλύπτουν ἕνα ἄκρως εὐρὺ ὄριζοντα, ἢ δὲ ἐπίδρασις των καθίσταται αἰσθητὴ κατὰ μέγα ποσοστὸν εἰς ὅλους ὅσους εἶναι ἀναμειγμένοι εἴτε ὑπὸ τὴν σπουδαστικὴν ιδιότητα, εἴτε ὑπὸ τὴν καθηγητικὴν. Εἶναι δύσκολον νὰ ὑπολογίσῃ κανεὶς τὸ συνολικὸν ὕψος τῆς χρηματοδοτήσεως αὐτῆς, πάντως, ὅμως, ἀνέρχεται εἰς τοῦλάχιστον 1,5 δισεκατομμύριον δολλαρίων κατ' ἔτος. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀνάληψιν μιᾶς βαρέας ὑποχρεώσεως ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐναντι ἐνὸς συστήματος ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, τὸ ὁποῖον οὐδὲν βασίζεται ἐπὶ ὁμοσπονδιακῆς ὑποστηρίξεως.

Τὸ δεύτερον χαρακτηριστικὸν τῶν προγραμμάτων αὐτῶν ἔχει τὴν ἀκριβῶς ἀντίθετον μορφήν τοῦ πρώτου. Ἐνῶ ἐπηρεάζουν τὸ σύνολον τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, κάθε ἄλλο παρὰ καθορίζουν τὰς βασικὰς γραμμάς της. Ἐνα ἕκαστον τῶν ἰδρυμάτων—καὶ εἶναι περισσότερα τῶν δύο χιλιάδων—ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχη τὴν πρωταρχικὴν εὐθύνην τοῦ καθορισμοῦ τῶν συγκεκριμένων μέσων τῆς ἐπιθυμητῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως. Ἡ ὁμοσπονδιακὴ βοήθεια εἶναι ἐπικουρικὴ καὶ συμπληρωματικὴ. Δὲν ἀποτελεῖ ἀντικατάστατον τῆς ἐνισχύσεως παρὰ τῶν πολιτειῶν, ἢ τῆς φιλανθρωπίας πού ἐκδηλώνουν ἰδιῶται, βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ ἰδρύματα.

Τὰ ὀφέλη ἐπισκιάζουν τοὺς περιορισμοὺς

Ἐνα τοιοῦτον σύστημα ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἔχει ὠρισμένας ἐγγενεῖς ἀδυναμίας. Δὲν ἐκφράζεται πάντοτε μὲ μίαν φωνὴν ἐπὶ σημαντικῶν θεμάτων καὶ τρεχουσῶν εὐθυνῶν. Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευράν, ὅμως, πιστεύεται ὅτι ἡ κατανομή τῆς ἐνισχύσεως διὰ τὴν ἐκπαιδευσιν εἰς ὀλόκληρον τὴν χώραν ἔχει ὀφέλη, τὰ ὁποῖα πλέον ἢ ἐπισκιάζουν τοὺς περιορισμοὺς. Ἐκατομμύρια πολιτῶν εἶναι ἔτσι ἀναμειγμένοι εἰς τὴν ὑπόθεσιν, πολιτῶν οἱ ὅποιοι, κατ' ἄλλον τρόπον, δὲν θὰ εἶχον οὐδὲν ἐνδιαφέρον δι' αὐτήν. Εἶναι δυνατὸν νὰ δοκιμασθοῦν

ιδέαι, τιθέμεναι ἐπὶ τόπου εἰς ἐφαρμογὴν, ἐφ' ὅσον δὲ ἀποδειχθοῦν ἐπιτυχεῖς, νὰ ἀποτελέσουν παράδειγμα πρὸς μίμησιν. Ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου, ἐφ' ὅσον τὸ σύστημα θὰ ἦτο ὑπερβολικὰ «συγκεντρωτικόν», πολλοί, πιθανόν, νὰ ἦσαν διστακτικοὶ εἰς τὸ νὰ διακινδυνεύσουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Εἶναι βέβαιον ὅτι κατὰ τὰ ἐπόμενα δέκα ἔτη θὰ ὑπάρξῃ σταθερὰ αὔξησης τῆς συμμετοχῆς τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβερνήσεως, ὅπως καὶ τῶν πολιτικῶν καὶ τοπικῶν τοιούτων, εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν. Ἡ ριζικὴ αὔξησης τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σπουδαστῶν κολλεγίων θὰ τὴν καταστήσῃ ἀναγκαίαν. Δὲν ὑπάρχει, ὅμως, ἀμφιβολία ὅτι ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ μὲ τὴν ἀμερικανικὴν παράδοσιν, συμμετοχὴ μᾶλλον, παρὰ διοικήσεις, θὰ εἶναι ἡ λέξις ποὺ θὰ χαρακτηρίξῃ τὸ σύνολον τῶν μελλοντικῶν προγραμμάτων, ὅπως ἄλλωστε καὶ τῶν ὑφισταμένων.